НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК УКРАЇНИ

вул. Інститутська, 9, м. Київ, 01601, Україна
телефон: 0-800-505-240,
+380 (50) 462-00-90
e-mail: nbu@bank.gov.ua
web: https://bank.gov.ua
Код ЄДРПОУ 00032106

NATIONAL BANK OF UKRAINE

9, Instytutska St., Kyiv, 01601, Ukraine
phone: +380 (44) 298-65-55,
+380 (50) 462-00-90
e-mail: nbu@bank.gov.ua
web: https://bank.gov.ua

На № 2-389 від 17.10.2025

Національна асоціація страховиків України
office@nasu.com.ua

Про розгляд листа

Національний банк України (далі – Національний банк) розглянув листа Національної асоціації страховиків України від 17.10.2025 № 2-389 (далі – Лист) щодо окремих питань здійснення страховиками фінансового моніторингу і повідомляє таке.

1. Щодо питань частини І Листа.

Закон України "Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення" (далі – Закон про ПВК/ФТ) зобов'язує суб'єктів первинного фінансового моніторингу, якими, зокрема, є страховики, здійснювати заходи належної перевірки своїх клієнтів, які серед іншого включають забезпечення актуальності отриманих та існуючих документів, даних та інформації про клієнта (частина друга статті 8 Закону про ПВК/ФТ, пункт 34 частини першої статті 1 Закону про ПВК/ФТ).

Для здійснення належної перевірки клієнта, а також для виконання суб'єктом первинного фінансового моніторингу інших вимог законодавства у сфері ПВК/ФТ[1], суб'єкт первинного фінансового моніторингу має право витребувати, а клієнт, представник клієнта зобов'язані подати необхідну для здійснення таких заходів інформацію (офіційні документи) (частина сьома статті 11 Закону про ПВК/ФТ).

Відповідно до пункту 13 додатка 1 до Положення про здійснення установами фінансового моніторингу, затвердженого постановою Правління Національного банку України від 28.07.2020 № 107 (зі змінами) (далі – Положення № 107), установа зобов'язана забезпечувати актуалізацію даних про клієнта (отриманих та існуючих документів, даних та інформації про нього):

[1] ПВК/ФТ – запобігання та протидія легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення.

ДОКУМЕНТ СЕД НБУ АСКОД
Підписувач Олійник Дмитро Ігорович
Сертифікат 3E0E4EA9F723F863040000008B1B0000E6BB0000
Дійсний до:16.10.2026 17:42:53

Національний банк України
25-0009/84103
від 03.11.2025 16:35

1) не рідше одного разу на рік, якщо ризик ділових відносин з клієнтом є високим;

2) не рідше одного разу на три роки, якщо ризик ділових відносин з клієнтом є середнім;

3) не рідше одного разу на п’ять років – в інших випадках за умови відсутності підозр.

Крім того, установа зобов’язана забезпечувати актуалізацію даних про клієнта також у випадках, визначених у пункті 14 додатка 1 до Положення № 107, та в інших випадках, установлених установою самостійно.

Порядок здійснення належної перевірки клієнта та актуалізації даних про клієнта визначається установою самостійно у внутрішніх документах з питань ПВК/ФТ з урахуванням вимог законодавства у сфері ПВК/ФТ.

Водночас порядок – чітка послідовність дій певного процесу із зазначенням способів, форм, строків (термінів) ужиття працівниками установи цих дій, визначена у внутрішніх документах установи з питань ПВК/ФТ (підпункт 32 пункту 5 розділу І Положення № 107).

Згідно з пунктом 6 додатка 2 до Положення № 107 установа зобов’язана здійснювати верифікацію на підставі офіційних документів або інформації, отриманої з офіційних джерел або інших надійних джерел, визначених у додатку 1 до Положення № 107. Під час здійснення верифікації установа має перевірити (підтвердити) належність відповідній особі ідентифікаційних даних.

Зазначаємо, що у випадках, коли між здійсненням ідентифікації та верифікації клієнта та встановленням ділових відносин (укладенням договору) з ним проходить певний час, збільшується ймовірність втрати чинності (дійсності) або актуальності наданих клієнтом копій ідентифікаційних документів.

З метою унеможливлення встановлення / продовження ділових відносин з особою на підставі нечинних (недійсних) документів та/або упередження шахрайських дій із застосуванням викрадених / втрачених документів установа має пересвідчитися в чинності (дійсності) та актуальності раніше наданих клієнтом під час здійснення його верифікації копій ідентифікаційних документів.

Такі заходи установа здійснює в межах забезпечення актуальності отриманих та наявних документів, даних та інформації про клієнта, що є частиною належної перевірки клієнта.

Відповідно до пункту 18 додатка 1 до Положення № 107 установа може вживати заходів щодо актуалізації даних про клієнта шляхом використання дистанційних систем обслуговування, засобів електронної пошти із застосуванням КЕП / удосконаленого електронного підпису, телефонного зв’язку, кол-центру, інших дистанційних каналів зв’язку в межах технічних можливостей установи. У будь-якому разі установа документує вжиття цих заходів таким чином, щоб бути здатною продемонструвати їх належне вжиття (у тому числі зі збереженням відповідних записів, файлів).

ДОКУМЕНТ СЕД НБУ АСКОД
Підписувач Олійник Дмитро Ігорович
Сертифікат 3E0E4EA9F723F863040000008B1B0000E6BB0000
Дійсний до:16.10.2026 17:42:53

Національний банк України
25-0009/84103
від 03.11.2025 16:35

Стосовно проведення повторної ідентифікації, верифікації клієнта (його представника) зазначаємо, що згідно з частиною п’ятнадцятою статті 11 Закону про ПВК/ФТ повторна ідентифікація та верифікація клієнта (його представника) не є обов’язковими, якщо ця особа раніше була ідентифікована та верифікована згідно з вимогами закону, за умови, що в суб’єкта первинного фінансового моніторингу немає підозр та/або підстав вважати, що наявні документи, дані та/або інформація про клієнта (представника клієнта) є нечинними (недійсними) та/або неактуальними.

Отже, у разі наступного встановлення ділових відносин з особою, яка вже була раніше клієнтом установи, не потрібно здійснювати повторно її ідентифікацію і верифікацію, якщо ця особа раніше була ідентифікована та верифікована згідно з вимогами закону та за умови, що в установи немає підозр та/або підстав вважати, що наявні документи, дані та/або інформація про клієнта (представника клієнта) є нечинними (недійсними) та/або неактуальними на момент установлення таких відносин.

Разом з тим, якщо ідентифікація та верифікація клієнта була здійснена не відповідно до вимог закону, установа під час установлення ділових відносин із клієнтом, яка вже була раніше клієнтом установи, зобов’язана здійснити її ідентифікацію та верифікацію в порядку, визначеному в додатку 2 до Положення № 107.

Водночас наголошуємо на тому, що всі вимоги Закону про ПВК/ФТ та Положення № 107, зокрема в частині здійснення належної перевірки клієнта, мають виконуватися установами з дня набрання чинності цими нормативно-правовими актами.

Звертаємо увагу, що згідно з пунктом 23 додатка 1 до Положення № 107 установа документує проведення належної перевірки клієнта та прийняті установою рішення в спосіб, що дасть змогу продемонструвати їх належне здійснення та обґрунтованість, та зберігає відповідні документи та/або інформацію у справі клієнта протягом строків, визначених Законом про ПВК/ФТ.

Зазначаємо, що установа під час розроблення процедур ідентифікації та верифікації має керуватися ризик-орієнтованим підходом, дотримуючись вимог та обмежень, установлених у Положенні № 107, та враховувати те, що результатом здійснення ідентифікації та верифікації має бути:

однозначне встановлення особи клієнта (представника клієнта);

упевненість у тому, що отримані ідентифікаційні дані належать клієнту (представнику клієнта);

переконання в тому, що клієнт (представник клієнта) не є самозванцем, а дійсно є особою, якою він / вона назвався / назвалася (пункт 4 додатка 2 до Положення № 107).

ДОКУМЕНТ СЕД НБУ АСКОД
Підписувач Олійник Дмитро Ігорович
Сертифікат 3E0E4EA9F723F863040000008B1B0000E6BB0000
Дійсний до:16.10.2026 17:42:53

Національний банк України
25-0009/84103
від 03.11.2025 16:35

2. *Щодо питання частини II Листа.*

Зміни до Закону про ПВК/ФТ, що передбачають скасування трирічного обмеження для статусу політично значущої особи після припинення виконання нею визначних публічних функцій, були внесені Законом України «Про внесення змін до Закону України “Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення” щодо політично значущих осіб» від 17.10.2023 № 3419-IX (далі – Закон № 3419-IX), що набрав чинності 29.10.2023.

З дати набрання чинності Законом № 3419-IX суб’єкти первинного фінансового моніторингу мають установлювати статус політично значущих осіб щодо клієнтів – фізичних осіб, які виконують чи виконували визначні публічні функції до прийняття Закону № 3419-IX, у тому числі поновити статус політично значущих осіб щодо клієнтів – фізичних осіб, які припинили виконувати визначні публічні функції до набуття чинності Законом № 3419-IX без застосування будь-яких часових періодів, пов’язаних з припиненням виконання такими особами визначних публічних функцій.

Отже, суб’єкти первинного фінансового моніторингу зобов’язані здійснювати сукупність заходів, спрямованих на виконання вимог Закону про ПВК/ФТ у частині виконання суб’єктами первинного фінансового моніторингу заходів щодо належної перевірки клієнтів – політично значущих осіб (фізичних осіб, які є національними публічними діячами), які виконують або виконували в Україні визначні публічні функції, незалежно від строку виконання та втрати статусу.

Відповідно до частини чотирнадцятої статті 11 Закону про ПВК/ФТ суб’єкти первинного фінансового моніторингу зобов’язані додатково під час належної перевірки здійснювати стосовно клієнтів, які (кінцеві бенефіціарні власники яких) є політично значущими особами, членами їх сімей та особами, пов’язаними з політично значущими особами (далі – PEP), заходи, визначені у цій частині.

Обсяг дій суб'єкта первинного фінансового моніторингу щодо заходів, визначених пунктами 2-4 частини чотирнадцятої статті 11 Закону про ПВК/ФТ, має бути пропорційним ризику ділових відносин (фінансової операції без встановлення ділових відносин) з клієнтом.

У разі якщо політично значуща особа перестала виконувати визначні публічні функції, суб’єкт первинного фінансового моніторингу зобов’язаний продовжувати не менше ніж протягом дванадцяти місяців враховувати її триваючі ризики та вживати заходів, визначених пунктами 2-4 частини чотирнадцятої статті 11 Закону про ПВК/ФТ, поки не переконається в тому, що такі ризики відсутні (абзац десятий частини чотирнадцятої статті 11 Закону про ПВК/ФТ).

Водночас зазначаємо, що згідно з абзацом шістнадцятим частини чотирнадцятої статті 11 Закону про ПВК/ФТ у разі якщо з дня припинення

ДОКУМЕНТ СЕД НБУ АСКОД
Підписувач Олійник Дмитро Ігорович
Сертифікат 3E0E4EA9F723F863040000008B1B0000E6BB0000
Дійсний до:16.10.2026 17:42:53
Національний банк України
25-0009/84103
від 03.11.2025 16:35

виконання політично значущою особою визначних публічних функцій минуло більше дванадцяти місяців і фінансові операції, що проводилися такою особою протягом цього часу, становили низький ризик, а також суб'єктом первинного фінансового моніторингу не виявлено ознак, що ділові відносини з членами її сім'ї та особами, пов'язаними з нею, становлять ризики, такий суб'єкт первинного фінансового моніторингу не вживає (припиняє вживати) щодо членів сім'ї політично значущої особи та осіб, пов'язаних із нею, заходів, визначених пунктами 2 - 4 цієї частини.

Слід зазначити, що установи з урахуванням вимог законодавства у сфері ПВК/ФТ самостійно визначають у своїх внутрішніх документах з питань ПВК/ФТ порядок виявлення РЕР та порядок ужиття щодо них необхідних додаткових заходів (пункт 23 розділу III Положення № 107).

Заступник Голови Дмитро ОЛІЙНИК

Шлик Олена
(044) 230 18 95

ДОКУМЕНТ СЕД НБУ АСКОД
Підписувач Олійник Дмитро Ігорович
Сертифікат 3E0E4EA9F723F863040000008B1B0000E6BB0000
Дійсний до:16.10.2026 17:42:53

Національний банк України
25-0009/84103
від 03.11.2025 16:35